

Vyriausybės atstovui Vilniaus ir Alytaus apskrityse
p. Juliuui Arlauskui
Gedimino pr. 60, LT-01110 Vilnius
El. p.: julius.arlauskas@vaistaiga.lt

2024 m. kovo 8 d., Nr. 03/1

Siunčiama el. paštu.

SKUNDAS

Dėl Vilniaus miesto savivaldybės mero 2024-02-12 potvarkio Nr. 955-208/24 „Dėl papildomų medžių apsaugos priemonių taikymo rekomendacijų tvirtinimo“

Lietuvos nekilnojamojo turto plėtros asociacija (toliau – **LNTPA**) susipažinusi su Vilniaus miesto savivaldybės mero 2024-02-12 potvarkiu Nr. 955-208/24 „Dėl papildomų medžių apsaugos priemonių taikymo rekomendacijų tvirtinimo“ tvirtinamomis Papildomų medžių apsaugos priemonių taikymo rekomendacijomis (toliau – **Rekomendacijos**), vadovaujantis Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymu (toliau – **Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymas**), Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu teikia šį skundą, kuriuo prašo Vyriausybės atstovo atlikti veiksmus pagal kompetenciją, kad Vilniaus miesto savivaldybės mero 2024-02-12 potvarkis Nr. 955-208/24 „Dėl papildomų medžių apsaugos priemonių taikymo rekomendacijų tvirtinimo“, kuriuo patvirtintos Papildomų medžių apsaugos priemonių taikymo rekomendacijos, būtų panaikintas arba pripažintas neteisėtu ir negaliojančiu.

LNTPA vertinimu, Rekomendacijomis yra pažeidžiama Lietuvos Respublikos Konstitucija, statybą reglamentuojantys norminiai teisės aktai, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, Rekomendacijomis viršijant mero kompetencijos ribas nustatomos naujos vystytojams privalomos ir kituose teisės aktuose nenumatytos pareigos ir procedūros, Rekomendacijomis didinama korupcijos Vilniaus miesto savivaldybėje rizika.

Pirma, Rekomendacijomis pažeidžiama Lietuvos Respublikos Konstitucija ir konstituciniai teisėtų lūkesčių bei teisės aktų negaliojimo atgal (*lex retro non agit*) principai, taip pat Lietuvos Respublikos statybos įstatymo normos.

Rekomendacijų 2 ir 12 punktuose numatyta, kad tais atvejais, kai želdinius planuojama šalinti, nes jie trukdo planuojamam užstatymui, tačiau projektiniams pasiūlymams buvo pritarta ir (arba) statybą leidžiantis dokumentas buvo išduotas iki Rekomendacijų įsigaliojimo, Vilniaus miesto savivaldybė gali nustatyti poreikį papildomai informuoti visuomenę ir su visuomene aptarti medžių šalinimo kompensavimo priemones. Tai reiškia, kad po to, kai jau yra patvirtinti projektiniai pasiūlymai ar net išduotas statybą leidžiantis dokumentas, Vilniaus miesto savivaldybė apsvarsčiusi tų pačių medžių, kurių šalinimo klausimai svarstyti tvirtinant projektinius pasiūlymus ar

Lietuvos nekilnojamojo turto plėtros asociacija T. Narbuto g. 5, Vilnius 08105, Lietuva
Įm. k. 300048927, AB SEB Bankas, A/s LT 147044060004373091
Tel. +370 5 262 0350, el. paštas info@lntpa.lt www.lntpa.lt

net išduodant statybą leidžiantį dokumentą, šalinimo klausimus gali nuspręsti nebeišduoti leidimų šalinti medžius, kas pažeidžia teisėtų lūkesčių ir teisės aktų negaliojimo atgal principus bei Lietuvos Respublikos Konstitucijos 7 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą nuostatą, kad galioja tik paskelbti teisės aktai.

Konstitucinis Teismas ne kartą yra pažymėjęs, kad Lietuvos Respublikos Konstitucijos 7 straipsnio 2 dalyje atsispindi teisės principas, jog paskelbti įstatymai galioja į ateitį ir neturi grįžamosios galios (*lex retro non agit*) (pvz., *Konstitucinio Teismo 2001 m. sausio 11 d., 2003 m. rugsėjo 30 d. nutarimai*). Taisyklė *lex retro non agit* – svarbus ir būtinas veiksnys užtikrinant teisės, įstatymų, teisinės tvarkos stabilumą ir tvirtumą, teisinių santykių subjektų teises, pasitikėjimą valstybėje priimtais teisės aktais; teisės subjektas turi būti įsitikinęs, kad jo elgesys, atitinkantis tuo metu galiojančius teisės aktus, ir vėliau bus laikomas teisėtu ir nesukeliantiu jam neigiamų teisinių padarinių (*Konstitucinio Teismo 1998 m. kovo 25 d. nutarimas, 2018 m. kovo 22 d. sprendimas*). **Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, kad negalima iš asmens reikalauti laikytis taisyklių, kurių jo veiklos metu nebuvo ir todėl jis negalėjo žinoti būsimų reikalavimų** (*Konstitucinio Teismo 1994 m. kovo 16 d., 2001 m. lapkričio 29 d. nutarimai*); **taigi įstatymai taikomi faktams ir pasekmėms, atsirandantiems po šių įstatymų įsigaliojimo** (*Konstitucinio Teismo 1994 m. gruodžio 1 d., 2003 m. rugsėjo 30 d. nutarimai, 2018 m. kovo 22 d. sprendimas*). **Nei įstatymu, nei poįstatyminiais aktais negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuris įsiterptų į jau pasibaigusius teisinius santykius. Toks reguliavimas, kuris galėtų pakeisti teisės normas, kai reguliuojami santykiai jau yra užbaigti, sudarytų prielaidas paneigti asmenų teisėtus lūkesčius, teisinį tikrumą ir teisinį saugumą, konstitucinį teisingumo principą** (žr. *Konstitucinio Teismo 2007 m. lapkričio 29 d., 2011 m. spalio 25 d. nutarimus*). Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas formuojamoje administracinių teismų praktikoje yra pabrėžęs (pvz., *administracinėje byloje Nr. A 662 -1434/2011*), jog teisės principas, kad paskelbti įstatymai galioja į ateitį ir neturi grįžamosios galios, sietinas su konstituciniais teisingumo, humanizmo principais (pvz., *administracinėje byloje Nr. A662 -1434/2011, 2013 m. liepos 11 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A556 - 828-13*).

Pažymėtina, kad teisinio reguliavimo srityje galioja bendroji taisyklė, jog negalima iš asmens reikalauti laikytis taisyklių, kurių jo veiklos metu nebuvo, o teisės subjektas turi būti tikras, kad jo veiksmai, padaryti vadovaujantis teisės aktais, galiojusiais jų padarymo metu, bus laikomi teisėtais. Priešingu atveju įstatymas netektų autoriteto ir tai kliudytų nustatyti stabilią teisinę tvarką. Teisėtų lūkesčių apsaugos principas suponuoja valstybės, taip pat valstybės valdžią įgyvendinančių bei kitų valstybės ir savivaldybės institucijų pareigą laikytis valstybės prisiimtų įsipareigojimų. Šis principas taip pat reiškia įgytų teisių apsaugą, t. y. asmenys turi teisę pagrįstai tikėtis, kad jų pagal galiojančius įstatymus ar kitus teisės aktus, neprieštaraujančius Konstitucijai, įgytos teisės bus išlaikytos nustatytą laiką ir galės būti realiai įgyvendinamos (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2007 m. liepos 5 d. nutarimas). „<...> konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja įvairius reikalavimus įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams, *inter alia* tai, kad teisės aktų galia būtų nukreipta į ateitį; įstatymų ir kitų teisės aktų grįžtamoji galia neleidžiama (*lex retro non agit*), nebent teisės aktu būtų sušvelninama teisinių santykių subjekto padėtis ir kartu nebūtų pakenkiama kitiems teisinių santykių subjektams (*lex benignior retro agit*) (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2013 m. vasario 15 d. nutarimas).

Reikalavimo, kad įstatymas neturi grįžamosios galios, neatitinkantis reglamentavimas civiliniu, administraciniu ar kitu teisiniu santykiu srityje pažeistų teisinės valstybės principą ir būtų nekonstitucingas (žr., pvz., *Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. kovo 4 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A602-222/2013*). **Situacija, kai viešojo administravimo subjekto sprendimui iš esmės suteikiama retroaktyvi galia akivaizdžiai prieštarauja bendriesiems teisės principams, be kita ko, pažeidžia pareiškėjo teisėtus lūkesčius. Tokie viešojo administravimo subjekto veiksmai visiškai nedera su gero administravimo bei atsakingo valdymo imperatyvais, mažina visuomenės ir jos nariu pasitikėjimą valdžios istaigomis** (žr., pvz., *Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. kovo 25 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A756-997/2014*).

Taigi, nei įstatymai, nei poįstatyminiai teisės aktai negali turėtų grįžamosios galios ir negali būti taikomi atgal, nebent būtų gerinama subjektų padėtis. Šiuo atveju, vadovaujantis Rekomendacijomis, numatančiomis, kad jos gali

Lietuvos nekilnojamojo turto plėtros asociacija T. Narbuto g. 5, Vilnius 08105, Lietuva
Įm. k. 300048927, AB SEB Bankas, A/s LT 147044060004373091
Tel. +370 5 262 0350, el. paštas info@lntpa.lt www.lntpa.lt

Steigėja

Iniciatorė

Narė

Lietuvos pramoninkų konfederacija

Narė

Narė

Lietuvos statybų technologinės platformos narė

DPA prizo steigėja

būti taikomos tuo atveju, jei yra pritarta projektiniams pasiūlymams ar net jei yra gautas statybą leidžiantis dokumentas, ir kad viešo administravimo subjektas – Vilniaus miesto savivaldybė – gali konsultuotis su visuomene dėl pagal patvirtintus dokumentus ir išduotus statybą leidžiančius dokumentus išduotų medžių šalinimo/nešalinimo klausimo, ne švelnina subjektų situaciją, o ją iš esmės blogina. Subjektai, vystantys projektus, investavę laiką, lėšas į projektinės dokumentacijos rengimą, gavę statybą leidžiančius dokumentus, turi pagrįstą lūkestį, kad pagal juos galės išvystyti suplanuotus statinius. Tačiau, jeigu Vilniaus miesto savivaldybė pagal Rekomendacijas po konsultacijų su visuomene nuspręstų nebeišduoti leidimų šalinti medžius, kuriuos buvo planuota ir sutarta šalinti projektinės dokumentacijos rengimo metu, projektai, kuriems patvirtinti projektiniai pasiūlymai ar net išduoti statybą leidžiantys dokumentai, įgyvendinti nebegalėtų būti. Tokiomis nuostatomis pažeidžiami minėti konstituciniai principai, paneigiamas pasitikėjimas valstybe ir jos valdžios institucijomis.

Papildomai atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos statybos įstatymo (toliau – **Statybos įstatymas**) 24 straipsnio 24 dalyje numatyta, kad statinio projektai turi atitikti Lietuvos Respublikos įstatymų, kitų teisės aktų, normatyvinių statybos techninių dokumentų reikalavimus, kurie galiojo tą dieną, kai buvo išduoti specialieji reikalavimai <...> kai specialieji reikalavimai nebuvo išduoti statinio projektai turi atitikti Lietuvos Respublikos įstatymų, kitų teisės aktų, normatyvinių statybos techninių dokumentų reikalavimus, kurie galiojo prašymo gauti statybą leidžiantį dokumentą, kuris buvo priimtas, pateikimo dieną. Akivaizdu, kad taikant Rekomendacijas, ir šios teisės normos būtų pažeidžiamos, nes tų pačių medžių šalinimo klausimas būtų sprendžiamas pagal Rekomendacijas, kurios priimtos po atitinkamų teisinių santykių pasibaigimo.

Antra, Rekomendacijos yra neteisėtos, nes nustato papildomus, įstatymuose ir kituose poįstatyminiuose teisės aktuose nenumatytus, reikalavimus projekto ir (ar) teritorijų planavimo dokumentų rengimui, viešinimui, Rekomendacijomis numatomi reikalavimai, pareigos, nėra numatyti nei Statybos įstatyme, nei Lietuvos Respublikos želdynų įstatyme (toliau – Želdynų įstatymas) ir (ar) kituose įgyvendinamuosiuose teisės aktuose. Tokiu reguliavimu yra pažeidžiamas teisinės valstybės principas, paneigiami asmenų teisėti lūkesčiai, asmens teisių apsauga, pažeidžiama Lietuvos Respublikos teisinėje sistemoje galiojanti teisės aktu hierarchijos sistema.

Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja visų teisės aktų hierarchiją ir neleidžia poįstatyminiais teisės aktais reguliuoti santykių, kurie turi būti reguliuojami tik įstatymu, taip pat poįstatyminiais teisės aktais nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuris konkuruotų su nustatytuoju įstatyme, nebūtų grindžiamas įstatymais, nes antraip būtų pažeista Konstitucijoje įtvirtinta įstatymų viršenybė prieš poįstatyminius teisės aktus (2008 m. gruodžio 4 d., 2009 m. birželio 22 d., 2013 m. vasario 20 d., 2013 m. lapkričio 6 d., 2014 m. gegužės 9 d. Konstitucinio Teismo nutarimai).

Konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja įvairius reikalavimus įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams, *inter alia* tai, kad teisėkūros subjektai teisės aktus gali leisti tik neviršdami savo įgaliojimų (2006 m. sausio 16 d., 2010 m. kovo 22 d., 2010 m. lapkričio 9 d., 2013 m. balandžio 2 d., 2015 m. birželio 16 d. Konstitucinio Teismo nutarimai). Konstitucinis Teismas savo nutarimuose ne kartą yra konstatavęs, kad valstybės valdžios institucijos, rengdamos ir priimdamos teisės aktus, privalo vadovautis Konstitucijoje įtvirtintu teisinės valstybės principu, kuris, be kitų reikalavimų, suponuoja ir tai, kad Konstitucija turi aukščiausią teisinę galią ir kad įstatymai, Vyriausybės nutarimai bei kiti teisės aktai turi atitikti Konstituciją, kad valstybės valdžią vykdančios ir kitos valstybės institucijos turi veikti remdamosi teise ir pakludamos teisei. Konstitucinis Teismas taip pat yra konstatavęs, kad konstitucinis teisinės valstybės principas neatsiejamas nuo Konstitucijoje, *inter alia* jos 29 straipsnyje, įtvirtinto asmenų lygiateisiškumo principo, taip pat nuo teisingumo principo (2006 m. gegužės 31 d., 2007 m. rugpjūčio 13 d., 2009 m. spalio 8 d., 2013 m. balandžio 2 d. Konstitucinio Teismo nutarimai).

Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs ir tai, kad neatsiejami teisinės valstybės principo elementai yra teisėtų lūkesčių apsauga, teisinis tikrumas ir teisinis saugumas. Konstituciniai teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio tikrumo, teisinio saugumo principai suponuoja valstybės pareigą užtikrinti teisinio reguliavimo tikrumą ir stabilumą,

Lietuvos nekilnojamojo turto plėtros asociacija T. Narbuto g. 5, Vilnius 08105, Lietuva
Jm. k. 300048927, AB SEB Bankas, A/s LT 147044060004373091
Tel. +370 5 262 0350, el. paštas info@lntpa.lt www.lntpa.lt

Steigėja

Iniciatorė

Narė

Narė

Narė

Lietuvos statybų technologinės platformos narė

DPA prizo steigėja

apsaugoti asmenų teises, gerbti teisėtus interesus ir teisėtus lūkesčius, vykdyti priisiimtus įsipareigojimus asmeniui. Neužtikrinus asmens teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio tikrumo ir teisinio saugumo, nebūtų užtikrintas asmens pasitikėjimas valstybe ir teise. Teisėtų lūkesčių apsaugos principas siejasi su visų valstybės institucijų pareiga laikytis priisiimtų įsipareigojimų. Šis principas taip pat reiškia įgytų teisių apsaugą, t. y. asmenys turi teisę pagrįstai tikėtis, kad jų pagal galiojančius teisės aktus įgytos teisės bus išlaikytos nustatytą laiką ir galės būti realiai įgyvendinamos. Pagal šį principą teisinį reguliavimą galima keisti tik laikantis iš anksto nustatytos tvarkos ir nepažeidžiant Konstitucijos principų bei normų, būtina *inter alia* laikytis principo *lex retro non agit*, teisinio reguliavimo pataisomis negalima paneigti asmens teisėtų interesų ir teisėtų lūkesčių (2001 m. liepos 12 d., 2001 m. gruodžio 18 d. Konstitucinio Teismo nutarimai).

LNTPA vertinimu, Rekomendacijos prieštarauja aukščiau išdėstytiems Konstitucinio Teismo išaiškinimams, Rekomendacijomis paneigiamas teisinės valstybės ir kiti minėti konstituciniai principai. Rekomendacijomis negali būti kuriami nauji reikalavimai ar nustatomos papildomos, įstatymuose, poįstatyminiuose teisės aktuose nenumatytos procedūros. Be to, teisė ir/ar pareiga rengti rekomendacijas turi būti įvardinta aukštesnės galios teisės aktuose. **Pabrėžtina, kad nei aktualiose Lietuvos Respublikos statybos ar teritorijų planavimo įstatymų redakcijose, nei statybos techniniuose reglamentuose ar Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėse nėra numatyta viešinimo procedūras atlikti du kartus, Želdynų įstatyme nėra numatyta pareigų atlikti eksperto arboristo vertinimus, ką numato Rekomendacijų 4 punktas.**

Vadovaujantis Želdynų įstatymo 19 ir 20 straipsniais, Statybos įstatymo 2 straipsnio 45 dalimi ir STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ (toliau - **Reglamento**) 60 punktu, visuomenei informuoti ir išreikšti projektuojamo statinio architektūros ir kitų pagrindinių sprendinių (įskaitant sklypo sutvarkymo dalies) idėją yra skirti būtent projektiniai pasiūlymai ir pasiūlymų viešinimo – visuomenės informavimo procedūra detalizuojama Reglamento VIII skyriuje. Tuo tarpu Rekomendacijomis yra nustatomos papildomos viešinimo procedūros, šių procedūrų įgyvendinimo tvarka. Pavyzdžiui, Rekomendacijų 7 punktas numato, kad, jei yra numatoma šalinti medžius, atliekant projektinių pasiūlymų viešinimo procedūras, apie viešą susirinkimą papildomai turi būti skelbiama informacija seniūnijos socialinių tinklų paskyroje ir skelbimų lentose, tiesiogiai susisiekiant su seniūnais ir gyventojus atstovaujančiomis bendruomenėmis, ankstesnių visuomenės informavimo procedūrų dėl tos pačios vietovės metu surinktais kontaktais (pažymėtina, kad tokie kontaktai nėra niekur kaupiami, juos turi tik tie vystytojai, kurie viešino projektus, iš kur tokia informacija turi būti gaunama, nėra aišku), papildomai be stende skelbiamos informacijos apie projektinius pasiūlymus, turi būti aiškiai numatomi šalinami medžiai, informacija apie šiuos medžius (rūšis, būklė, skersmuo, želdinių šalinimo motyvai ir pan.), numatytos kompensacinės priemonės dėl želdinių šalinimo, t. y. iš esmės statomas dar vienas standas, skirtas vien informacijai apie želdinius, ko nenumato jokie galiojantys teisės aktai, išskyrus skundžiamą Potvarkį ir Rekomendacijas.

Nors pagal Želdynų įstatymą ir jį įgyvendinančius poįstatyminius teisės aktus (2008-06-26 Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymas Nr. D1-343 „Dėl Želdinių atkuriamosios vertės įkainių patvirtinimo“) yra aiškiai įtvirtintos kompensavimo priemonės, atkuriamosios vertės įkainiai, tuo tarpu Rekomendacijomis yra įtvirtinama, kad turi būti numatytos tokios kompensacinės priemonės, kurios bus suderintos su visuomene. Akivaizdu, kad tokio neapibrėžto reikalavimo negalėtų įtvirtinti joks teisės aktas, tačiau net ir pačiose Rekomendacijose nėra niekaip aprašyta, kada būtų laikoma, jog susitarimas su visuomene pasiektas, jeigu vienam asmeniui norisi 10 cm skersmens pušies atsodinimo, o kitam 15 cm skersmens. Kada būtų laikoma, kad susitarimas pasiektas dėl kompensavimo, nėra aišku.

Trečia, Rekomendacijos yra priimtos viršijant mero įgaliojimus, minėtuose teisės aktuose nėra deleguojama teisė merui nustatyti papildomus projekto rengimo, derinimo ir/ar viešinimo etapus ar savarankiškai detalizuoti šias procedūras.

Rekomendacijų tikslas yra pasiūlyti subjektams gerąją praktiką, pasiūlyti, patarti dėl atitinkamų nuostatų įgyvendinimo, tačiau rekomendacijomis negali būti kuriamos naujos teisės normos, įpareigojimai. Tačiau šiuo

Lietuvos nekilnojamojo turto plėtros asociacija T. Narbuto g. 5, Vilnius 08105, Lietuva
Įm. k. 300048927, AB SEB Bankas, A/s LT 147044060004373091
Tel. +370 5 262 0350, el. paštas info@lntpa.lt www.lntpa.lt

Steigėja

Iniciatorė

Narė

Narė

Narė

Narė

Lietuvos statybu
technologines
platformos narė

DPA prizo
steigėja

atveju Vilniaus miesto mero potvarkiu patvirtintos Rekomendacijos, savo turiniu atitinka norminio teisės akto turinį, nors merui teisės aktais nėra suteikiama teisė priimti tokio pobūdžio norminius teisės aktus.

Viešosios teisės subjektų kompetencijos apibrėžtumo principas „galima tai, kas nustatyta“, t. y. įstatymų viršenybės principas kaip tik nustato, kad viešojo administravimo subjektai gali veikti tik teisės aktais jiems suteiktų įgalinimų ribose ir neturi teisės viršyti savo kompetencijos. Viešojo administravimo subjektų aktai, priimti viršijant kompetencijos ribas (*ultra vires*), yra vertinami kaip neteisėti. Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla bei visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas konstatavo, kad meras yra viešojo administravimo sistemos subjektas ir jo priimti aktai *inter alia* potvarkis bei veiksmai, taip pat neveikimas ar vilkinimas atlikti mero kompetencijai priskirtus veiksmus, gali būti kvestionuojami (*Konstitucinio Teismo 1998 m. vasario 18 d. nutarimas, VAJ 4 str., VSĮ 3 str. 3 d., 5 str. 2 d.*). Meras yra savivaldybės vadovas, kuris savo veikloje turi vadovautis ir pagrindiniais principais, kuriais grindžiama vietos savivalda, tarp jų ir teisėtumo principu. Pastarasis principas reikalauja, kad savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla bei visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai atitiktų įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus, o tai reiškia, kad savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikloje turi būtų laikomasi ne tik VSĮ reikalavimų, bet ir kitų teisės aktų nuostatų (*Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. lapkričio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A662-906/2009*).

Vietos savivaldos įstatymo 27 straipsnio 2 dalyje nustatytas baigtinis mero įgaliojimų sąrašas ir merui nėra suteikiami įgaliojimai ir (ar) teisė savarankiškai sukurti naują, atskiros projekto dalies (nagrinėjamu atveju - sklypo sutvarkymo dalies) ar teritorijų planavimo dokumento rengimo ir (ar) viešinimo procedūrą. Tokių teisių nesuteikia ir nei vienas iš mero potvarkio, kuriuo patvirtintos Rekomendacijos, preambulėje nurodomų teisės aktų. Nei Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 19, 20, 26 ir 28 punktai, nei Statybos įstatymo 2 straipsnio 45 dalis ir 37 straipsnis, nei Reglamentas, nenumato teisių savivaldybės administracijai ar merui įtvirtinti naujų pareigų subjektams, kurie nėra numatyti teisės aktuose.

Nepaisant to, kad Vilniaus miesto savivaldybė deklaruoja, jog Rekomendacijos yra rekomenduojamo ir neprivalomo pobūdžio, tačiau jų turinys suponuoja priešingai. Analizuojant Rekomendacijų turinį matyti, kad tam tikros Rekomendacijų normos yra privalomojo pobūdžio taisyklės, sukuriančios asmenims pareigas. Rekomendacijose formuluojama ne viena imperatyvi, privalomo pobūdžio nuostata:

- a) „Rekomendacijos **taikomos visiems projektams**, kuriuose planuojamas medžių šalinimas“ (Rekomendacijų I punktas);
- b) „Arboristinis vertinimas **privalo būti atliekamas** pagal Arboristinio vertinimo metodiką ir tvarką (Rekomendacijų II skyriaus lentelės reikalavimai);
- c) „Kai trukdo planuojamam užstatymui, **pareiškėjas pateikia išvadą** iš Regioninės architektų tarybos (toliau – RAT) <...>; **atlieka visuomenės informavimą** planuojamų šalinti medžių klausimu <...>“ (Rekomendacijų II skyriaus lentelės reikalavimai);
- d) „Rekomendacijos visuomenės informavimui, kai projekte numatomas medžių šalinimas, **netaikomos**, statytojui įgyvendinant visuomenės informavimą apie numatomą statinių (jų dalių) projektavimą ir visuomenės dalyvavimą svarstant statinių (jų dalių) projektinius pasiūlymus **tik tais atvejais**, kai jos buvo įvykdytos įgyvendinant visuomenės informavimą rengiant teritorijos detalų planą ir nuo detaliojo plano patvirtinimo datos nėra praėję daugiau nei 12 mėnesių.“ (Rekomendacijų 11 punktas);
- e) „Tais atvejais, kai želdinius planuojama šalinti, nes jie trukdo planuojamam užstatymui, tačiau projektiniams pasiūlymams buvo pritarta ir (arba) statybą leidžiantis dokumentas buvo išduotas iki Rekomendacijų įsigaliojimo, **VMSA gali nustatyti poreikį papildomai informuoti visuomenę**, jeigu želdiniai priklauso miesto centro teritorijai, kaip ji apibrėžta Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrajame plane ir (ar) turi išskirtinę vertę vietos bendruomenei ir bendruomenės atstovai yra išreiškę pageidavimą papildomam susirinkimui.“ (Rekomendacijų 12 punktas).

Lietuvos nekilnojamojo turto plėtros asociacija T. Narbuto g. 5, Vilnius 08105, Lietuva
Įm. k. 300048927, AB SEB Bankas, A/s LT 147044060004373091
Tel. +370 5 262 0350, el. paštas info@lntpa.lt www.lntpa.lt

Steigėja

Iniciatorė

Narė

Narė

Narė

Lietuvos statybų
technologinės
platformos narė

DPA prizo
Steigėja

Taigi, darytina išvada, jog Rekomendacijose yra nustatytos privalomos elgesio normos, kurios yra ne vienkartinio taikymo ir nukreiptos taikyti toliau į ateitį neapibrėžtam subjektų ratui.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje pažymima, kad viešojo administravimo subjektų priimto akto kvalifikavimo ir teisinio vertinimo negali lemti tik formalūs kriterijai. Iš administracinių teismų praktikos matyti, kad teisės akto priskyrimo administraciniam aktui klausimas yra sprendžiamas ne vien pagal teisės akto pavadinimą, jame nurodytą apskundimo tvarką ar jame vartojamas sąvokas, bet pagal tikrąjį teisės akto turinį, nustatomą pagal administraciniam sprendimui būdingus požymius (žr. 2014 m. gegužės 28 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS⁵²⁵-504/2014).

LVAT praktikoje laikomasi nuostatos, jog norminiai teisės aktai – tai rašytine forma išreikšti teisėkūros subjektų sprendimai (oficialūs rašytiniai dokumentai), kuriuose yra teisės normų. Juose įtvirtinami bendro pobūdžio nurodymai tam tikrų visuomeninių santykių dalyviams, kurie orientuojami į ateitį ir numatyti taikyti daug kartų. Šie aktai adresuoti neapibrėžtam asmenų ratui arba adresuoti ratui asmenų, apibūdintų rūšiniais požymiais. Jie visada abstraktūs ir apjungia tipinėmis, rūšinėmis savybėmis panašius visuomeninius santykius, toliau veikia po realizavimo individualiuose santykiuose ir konkrečių asmenų elgesyje. Administracinių bylų teisenos įstatymo 2 straipsnio 13 dalyje nustatyta, kad norminis teisės aktas yra įstatymas, administracinis ar kitas teisės aktas, nustatantis elgesio taisykles, skirtas individualiais požymiais neapibūdintų subjektų grupei. Panašiai norminis administracinis aktas apibrėžiamas Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 10 dalyje: norminis administracinis aktas – teisės aktas, nustatantis elgesio taisykles, skirtas individualiai neapibrėžtai asmenų grupei. Teisės aktų priskyrimas prie norminių teisės aktų grupės apibūdina jų taikymo apimtį ir privalomumą (norminiai teisės aktai turi visuotinio privalomumo pobūdį), o administracinių bylų teisejoje – jų teisėtumo tyrimo specialią procesinę tvarką (žr. 2007 m. vasario 19 d. nutartį administracinėje byloje Nr. 16-03/2007; 2010 m. gegužės 28 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS525-340/2010; 2011 m. rugpjūčio 16 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A492-2649/2011).

Taigi, Rekomendacijomis viršijant merui teisės aktais suteiktus įgaliojimus yra nustatomos naujos, kituose teisės aktuose nenumatytos pareigos, kurios yra ne rekomendacinio, o privalomojo pobūdžio, kas leidžia daryti išvadą, kad Rekomendacijos yra norminis administracinis aktas, priimtas Vilniaus miesto mero pažeidžiant minėtus konstitucinius principus, Vietos savivaldos įstatymą ir kitus teisės aktus. Teisės akto pavadinimas nekeičia jo teisinės reikšmės ir privalomumo, kurį nustato to teisės akto turinys.

Ketvirta, Rekomendacijomis sukuriamos prielaidos korupcijai, didinama korupcijos Vilniaus miesto savivaldybėje atsiradimo rizika. Rekomendacijomis nustatoma daugybė vertinamojo pobūdžio nuostatų, kurių aiškinimas ir taikymas priklausys nuo subjektyvaus sprendimą priimančio asmens požiūrio.

Pavyzdžiui:

- a) „<...> **individualiais atvejais, atsižvelgdama į konkretaus medžio reikšmę miestui, Vilniaus miesto savivaldybės administracija gali rekomenduoti atlikti visuomenės informavimą** <...>“ (Rekomendacijų 2 punktas);
- b) Rekomendacijų 3 punkto nuostatų taikymas yra nesuprantamas, visuose papunkčiuose vardijamos vien vertinamojo pobūdžio nuostatos, formuluotės. Jei vadovaujantis šiuo punktu būtų sprendžiama dėl medžių reikšmingumo, kiekvienas medis pagal kažkuriame papunktyje vardijamas vertinamąsias kategorijas galėtų būti laikomas vertingu ir saugotinu;
- c) Jei medžio skersmuo iki 60 cm arba atitinka vieną ar nei vienos sąlygos, dėl medžio šalinimo sprendžia Vilniaus miesto savivaldybės specialistai (Rekomendacijų II skyriaus lentelė);
- d) „**techninę informaciją pritaikyti taip, kad ji būtų suprantama ir grafiškai patraukli**“ (Rekomendacijų 9.3. punktas);
- e) „**po viešo susirinkimo surinktais kontaktais išsiųsti suinteresuotiems visuomenės atstovams aiškų, lengvai suprantamą apibendrinimą** <...>“ (Rekomendacijų 9.5. punktas);

Lietuvos nekilnojamojo turto plėtros asociacija T. Narbuto g. 5, Vilnius 08105, Lietuva
Jm. k. 300048927, AB SEB Bankas, A/s LT 147044060004373091
Tel. +370 5 262 0350, el. paštas info@lntpa.lt www.lntpa.lt

Steigėja

Iniciatorė

Narė

Lietuvos pramoninkų konfederacija

Narė

Narė

Lietuvos statybu technologinės platformos narė

DPA prizo steigėja

- f) „Tais atvejais, kai želdinius planuojama šalinti, nes jie trukdo planuojamam užstatymui, tačiau projektiniams pasiūlymams buvo pritarta ir (arba) statybą leidžiantis dokumentas buvo išduotas iki Rekomendacijų įsigaliojimo, **VMSA gali nustatyti poreikį papildomai informuoti visuomenę, jeigu želdiniai priklauso miesto centro teritorijai, kaip ji apibrėžta Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrajame plane ir (ar) turi išskirtinę vertę vietos bendruomenei ir bendruomenės atstovai yra išreiškę pageidavimą papildomam susirinkimui.**“ (Rekomendacijų 12 punktas);
- g) „**Viešą susirinkimą rengia ir diskusiją veda statytojo paskirtas viešo susirinkimo pirmininkas, galintis argumentuotai pagrįsti <...>** (Rekomendacijų 14 punktas); ir pan.

Pažymėtina, kad tokių nuostatų įgyvendinimas, vertinimas ar jos įgyvendintos tinkamai ar netinkamai bus nuolatinis ginčų objektas, taip pat tokių formuluočių egzistavimu yra didinama korupcijos atsiradimo rizika. Siekiant įtikinti savivaldybės atstovus, kad pirmininkas argumentuotas, kad informacija pateikta aiškiai ir suprantamai, kad tam tikras medis neturi reikšmės miestui ir pan., galimai bus siekiama įvairiausiais būdais ir priemonėmis paveikti savivaldybės atstovus, kad pastarieji priimtų „reikalingus“ sprendimus.

Taip pat, vertinant Rekomendacijų turinį ir jomis įtvirtinamas nuostatas, kyla pagrįstų abejonių, ar Rekomendacijoms buvo atliktas antikorupcinis vertinimas. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 12 punkte įtvirtinta, kad viešojo administravimo subjektas, rengiantis norminio teisės akto projektą, Vyriausybės nustatyta tvarka atlieka šio teisės akto projekto antikorupcinį vertinimą, jeigu teisės aktu numatoma reguliuoti visuomeninius santykius, susijusius su žemėtvarka, teritorijų planavimu, statyba.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, šiuo LNTPA Vyriausybės atstovo Vilniaus ir Alytaus apskrityse prašo:

atlikti veiksmus pagal kompetenciją, kad Vilniaus miesto savivaldybės mero 2024-02-12 potvarkis Nr. 955-208/24 „Dėl papildomų medžių apsaugos priemonių taikymo rekomendacijų tvirtinimo“, kuriuo patvirtintos Papildomų medžių apsaugos priemonių taikymo rekomendacijos, būtų panaikintas arba pripažintas neteisėtu ir negaliojančiu.

Pagarbiai

Lietuvos nekilnojamojo turto plėtros asociacijos prezidentas
Mindaugas Statulevičius

Lietuvos nekilnojamojo turto plėtros asociacija T. Narbuto g. 5, Vilnius 08105, Lietuva
Įm. k. 300048927, AB SEB Bankas, A/s LT 147044060004373091
Tel. +370 5 262 0350, el. paštas info@lntpa.lt www.lntpa.lt

Steigėja

Iniciatorė

Narė

Lietuvos pramonininkų konfederacija

Narė

Narė

Lietuvos statybų technologinės platformos narė

DPA prizo steigėja